

Sdělení pro rodiče žáků k zajištění lepší informovanosti v případě výskytu pedikulózy (vši dětské)

V posledních letech dochází stále častěji k výskytu vší dětské (pedikulóze). Hlavním důvodem je rezistence (odolnost) vší dětské k běžným odlišivovacím přípravkům.

Co je veš dětská ?

Je to bezkřídlý parazitický hmyz, který žije pouze ve vlasech lidí, bez ohledu na jejich věk. Způsobuje zavšivení neboli *pedikulózu*. Živí se sáním krve svého hostitele, jinou potravu ani tekutiny nemůže přijímat. Není přenosná na zvířata. Není přenašečem infekčních ani jiných vážných onemocnění. Její přítomnost je vnímána jako nadměrné svědění hlavy, které je způsobné bodáním a pohybem larev či dospělých vší. Škrábání může vést ke vzniku různě silných zánětů pokožky hlavy. Samička vší dětské, která je dlouhá 2-3,5 mm, klade vajíčka (hnidy) velikosti 0,8 mm a přilepuje je na vlasy těsně u pokožky hlavy. Z nich se během 1 týdne vylíhnou světlé larvy velké cca 1 mm, podobné dospělým vším, které ihned bodají a sají krev. S růstem vlasů se hnidy vzdalují od kůže a obecně platí, že hnidy vzdálené více než 1 cm od pokožky jsou vylíhlé nebo mrtvé. Stále však zůstávají přilepené na vlasech a odrůstají s nimi.

Celý proces od vajíčka po dospělého trvá 17-25 dní. Samička žije 3-5 týdnů a za tuto dobu naklade 50-150 vajíček.

Jak poznáme zavšivení ?

Poznat zavšivení je celkem snadné, upozorní nás svědění kůže hlavy, které nutí děti ke škrábání. Prohlídkou hlavy můžeme pouhým okem nalézt stříbřitě bílá vajíčka přilepená na vlasech, kterých je nejvíce za ušima a v zátylí. Na rozdíl od lupů nejdou snadno vyčesat hřebenem. Ve vlasech je možné vidět i živé lezoucí vši.

Jak se veš dětská přenáší ?

Veš nelétá ani neskáče. Přenáší se těsným kontaktem osob v rodině, v kolektivu dětí, zejména ve školách nebo při rekreačních pobytech. K přenosu přispívá také půjčování hřebenů, čepic, šátků, vlasových ozdob, spon, apod.

Jak postupovat při výskytu vší dětské v dětském kolektivu ?

Pokud při prohlídce hlavy dítěte zjistíme přítomnost dospělých vší, můžeme je z vlasů vyčesat hustým hřebenem (tzv. všiváčkem) a to tak, že dítě skloní hlavu nad umyvadlo nebo čtvrtku bílého papíru a hřebenem táhneme od týla směrem k podložce. Vyčesáváme 3-5 minut.

Ke spolehlivému odstranění hnid z vlasů zatím neexistuje přípravek. Hnidy je možné z části vyčesat hustým hřebenem, jednotlivé vlasy s hnidami vystříhat nebo nechat vlasy s hnidami odrůst. Veš dětská není schopna žít ve vlasech kratších 0,8 cm.

Jak už bylo řečeno výše, hnidy, které jsou na vlasech vzdáleny více než 1 cm od pokožky, jsou vylíhlé nebo mrtvé. Pokud se kromě nich nenajdou lezoucí vši, nelze dítě považovat za zavšivené.

K likvidaci vší je možné v současné době použít nový přípravek **Diffusil H Forte spray**, který je volně dostupný v lékárnách. Použití přípravku přesně podle návodu výrobce zajistí likvidaci vší a vyloučí zdravotní rizika. Přípravek nelikviduje hnidy, proto je nutná jeho opakovaná aplikace za 8-10 dní po prvním použití. Aplikaci přípravku by měli provádět rodiče napadených dětí, ale jen v případech, že ve vlasech skutečně najdou lezoucí vši. Dezinsekčním přípravkem je třeba také ošetřit hřebeny a kartáče, textilie vyprat a vyžehlit.

U dítěte, které momentálně nevykazuje známky zavšivení, je třeba po dobu výskytu vší v dětském kolektivu opakovat prohlídku hlavy každé dva dny. V případě dítěte, u něhož byl výskyt vší dětské zjištěn, je potřeba prohlédnout také ostatní členy rodiny, případně provést jejich odlišivování.

Jaká preventivní opatření je nutno provádět ?

Je vhodné, aby rodiče školou povinných dětí často dětem prohlíželi hlavu. Důkladná prohlídka by měla následovat vždy po návratu dítěte z kolektivního pobytu, ať už letního či zimního.

Při nálezů vši u svého dítěte je třeba tuto skutečnost nahlásit škole a dítě omluvit z výuky na dobu nutnou k jeho odvšivení. Učitel pak na základě tohoto upozornění informuje rodiče ostatních dětí, aby mohla být včas zahájena všechna opatření proti dalšímu šíření vši.

Zbavit děti vši je ze zákona povinností rodičů, nikoliv školy nebo samotných pedagogických pracovníků.

Podrobně se problematikou vši ve školách zabýval týdeník Školství dne 15.2.2006. Zde byly uvedeny odpovědi odborníků z Ministerstva školství, hlavního hygienika ČR, lékaře, lékárny a právního oddělení ČMOS.

Z názorů uvedených odborníků citujeme (otištěno v týdeníku Školství č. 7 ze dne 15. února 2006)

Stanovisko hlavního hygienika ČR MUDr. Michaela Víta, Ph.D., k problematice vši u dětí:

„ Z odborné zahraniční literatury vyplývá, že v současnosti se ve všech rozvinutých zemích světa zvyšuje výskyt vši dětské v důsledku její rezistence k některým odvšivovacím přípravkům. Nejinak je tomu i u nás. Podle informací ze Státního ústavu pro kontrolu léčiv v Praze, jsou u nás povoleny 3 druhy odvšivovacích přípravků: odvšivovací šampon Parasidose, Jakutin gel a Jakutin emulze. Podle našich informací však není jejich účinnost ve všech případech stoprocentní. Další možností je opakované vyčesávání vlasů hustým hřebenem, tzv. všiváčkem, 2-3x týdně po dobu 3-4 týdnů. Před dokončením však jsou testy nového českého a spolehlivě účinného přípravku Diffusil H Forte. Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Státním ústavem pro kontrolu léčiv podnikají účinné kroky k tomu, aby se tento přípravek dostal na pulty lékáren v nejbližší době.

Zbavit děti vši je ze zákona povinností rodičů, výjimečně může tento úkol převzít ošetřující lékař, nikoliv však škola a její pedagogičtí pracovníci. Napadení vši dětskou je považováno za infekční onemocnění s názvem pedikulóza. Napadené děti i rodiče trpí především psychicky, cítí se být stresováni a vyloučeni ze společnosti. Při zjištění výskytu živých lezoucích vši ve vlasech by měl být neprodleně aplikován účinný přípravek k tomu účelu určený a povolený. Přítomnost samotných hnid na vlasech nelze považovat za pedikulózu. Použití nepovolených přípravků, nebo lidových prostředků (nejznámější je např. petrolej), může vyvolat značné zdravotní potíže a je nutné před nimi varovat. “

Stanovisko Ministerstva školství k problematice vši:

„ Ministerstvo školství nám vedle informace, co je veš dětská, jak se přenáší a projevuje a jak se jí zbavit sdělilo, že „učitelé sami by neměli ve škole dětem hlavy kontrolovat, aby nerozšířili pedikulózu (veš dětskou) na další děti, ale informovat co nejdříve po zjištění nákazy jak rodiče daného dítěte, tak rodiče ostatních žáků.“ Své sdělení doplnilo ještě o tuto informaci. „Po odborné stránce se jedná o informaci rezortu zdravotnictví, odborné dotazy je možné směřovat na Ministerstvo zdravotnictví, odbor ochrany a podpory veřejného zdraví, oddělení epidemiologie, Státní zdravotní ústav, případně krajské hygienicko-epidemiologické stanice, lékárny atp. “

Z odpovědi právního oddělení ČMOS prac. školství plyne, že „ředitel školy nemůže žáka, který má vši vyloučit z vyučování a poslat ho domů a nemůže přikázat zákonným zástupcům žáka, aby žáka z uvedeného důvodu neposílali do školy.“